

Manifest iniciativy

Rethinking Resource Sharing

Schváleno:

- Řídící komisí Rethinking Resource Sharing, únor 2007
- Výkonnou komisí asociací ALA/RUSA/STARS, leden 2007
- Programovou komisí asociací ALA/RUSA/STARS, leden 2007

Jestliže knihovny chtějí rozšiřovat a podporovat dostupnost informací a být nadále jejich hodnotným zdrojem, domníváme se, že musí zlepšit systém dodávání dokumentů a informací. Pro zajištění přístupu k informacím je nezbytné sladit pracovní postupy pro sdílení zdrojů, metodiky budování fondů, discovery systémy a systémy pro dodávání dokumentů a současně odbourávat bariéry a snižovat poplatky za služby.

Jsme přesvědčeni, že uživatelé mají získat, co potřebují, a tak, jak si přejí, bez zbytečných překážek ze strany knihoven. Knihovny zviditelňují své fondy na celosvětové úrovni, měly by být tedy schopny vytvořit také systém mezinárodního sdílení informačních zdrojů nebo model služeb, který by dokázal plně využít potenciál všech zapojených knihoven. Jsme přesvědčeni, že následující zásady přijaté knihovnami a knihovníky podpoří takový způsob sdílení a dodávání zdrojů, který zdůrazní význam knihoven v expandujícím informačním prostředí a zachová přitom integritu jejich fondů a společenského mandátu:

1. Jednotlivé instituce by se měly snažit odstraňovat překážky sdílení zdrojů a omezení této služby přijímat pouze v nezbytných případech.
2. Uživatelé knihoven by měli mít možnost volby vhodného formátu, způsobu doručení a typu dodávané služby, včetně výpůjčky, kopie, digitální kopie a nákupu (*desiderata*).
3. Celosvětový přístup ke zdrojům, které lze sdílet, by měl být s ohledem na snahu snižovat bariéry v přístupu k nim podpořen formální i neformální spoluprací a dohodami mezi knihovníky.
4. Za zdroje, které lze sdílet, by měly být považovány ty, které jsou uchovávány v kulturních institucích všech typů: v knihovnách, archivech, muzeích, jakož i odborná činnost jejich zaměstnanců.
5. Referenční služby jsou zásadní součástí procesu sdílení a dodávání zdrojů a měly by nabízet jakékoli jiné řešení než odpověď „nemáme“. Žádný materiál, který lze vyhledat a najít, by neměl být zcela nedostupný pro uživatele.
6. Knihovny by měly poskytovat služby za rozumné poplatky spíše než odmítat požadavky uživatelů, ale přitom by se měly snažit, aby jejich služby nikdy nebyly dražší, než jaké nabízí komerční sféra, např. online knihkupectví.
7. Registrace do knihovny by měla být stejně jednoduchá jako přihlášení se do jakékoli komerční webové služby. Každému by mělo být umožněno stát se uživatelem knihovny.

Všechny tyto obecné zásady už jsou průběžně implementovány na různém stupni různými institucemi a různými způsoby – od „pohyblivého“ fondu po digitalizaci na objednávku, od liberalizace pravidel půjčování fondů po zpoplatněné služby na míru, od nezprostředkovaných požadavků na zdroje po přímé dodávání dokumentů. Zpráva o současných a budoucích směrech inovací ve sdílení dokumentů pod názvem „[Rethinking Resource Sharing: Current and Future Innovative Directions](#)“ podrobněji popisuje některé projekty a možnosti dalšího rozvoje a zlepšení v této oblasti.

Nedávné studie důrazně poukazují na propast mezi zkušenostmi našich uživatelů s pohodlnými personalizovanými službami na internetu (např. možnosti volby způsobu platby, termínů a balení) a zkušenostmi s vyhledáváním informací a mechanismy doručování dokumentů v knihovnách. Pro mnoho uživatelů jsou výsledky vyhledávání informací na internetu dostačující, jejich přání a potřeba dostat se ke spolehlivým zdrojům je ale stále přivádí do knihoven. Aby knihovny skutečně dokázaly poskytnout tyto zdroje, je nezbytné, aby uměly naplnit základní očekávání uživatelů, že dostanou službu na úrovni, na kterou jsou zvyklí u prodejců knih na internetu, například snadnou registraci, nabídku neplacené či zpoplatněné dodávky do domu, to vše co nejrychleji a v nejvyšší možné kvalitě.

Protože knihovny chtějí zůstat službou, která nabízí ty nejlepší informace za nejvýhodnějších podmínek pro uživatele, věříme, že každá instituce musí přehodnotit model svých služeb ve světle zmíněných sedmi zásad a neprodleně přezkoumat svou dosavadní strategii a pracovní postupy. Jen tak se mohou začít přibližovat ideálu celosvětového sdílení a dodávání zdrojů a zviditelnit své zdroje a služby těm, kdo je chtějí objevit.

S úctou předloženo členy skupiny Policy and Cultural Issues, která je součástí iniciativy Rethinking Resource Sharing

Robert Daugherty, Circulation Librarian, University of Illinois at Chicago
Janifer Gatenby, New Business Development Manager, OCLC Pica
Eric Hansen, Director of Statewide Resource Sharing, Kansas State Library
Jennifer Kuehn, Head, Interlibrary Services, Ohio State University Libraries
Pat Libera, Interlibrary Loan Supervisor, Weld Library District, Greeley, CO
Carrol Lunau, Library and Archives Canada
Cyril Oberlander, Director of Interlibrary Services, University of Virginia, Alderman Library
Becky Ringwelski, Associate Director, MINITEX
Candy Zemon, Senior Product Strategist, Polaris Library Systems

[15.3.2007](#)